

Univerzita Karlova v Praze

Katedra psychologie

Celetná 20, Praha 1

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Název práce: Syndrom zástupného dítěte: způsob sdělení úmrtí sourozence a následné vztahy v rodině

Autorka: Karolína Hedlová

Vedoucí práce: Mgr. Klára Záplatová

Oponent: Mgr. Karolína Vlčková, Ph.D.

Přínos práce

Bakalářská práce studentky Hedlové se zabývá syndromem zástupného dítěte. Tato bakalářská práce se týká velice důležitého a inovativního tématu, které není zatím v literatuře příliš prozkoumáno, ale je zároveň nezbytné zvýšit povědomí o tomto fenoménu zejména mezi terapeuty a poradci pro pozůstalé.

Formální stránka

Práce obsahuje 42 stran textu, seznam literatury je dostačující, přičemž většina referencí je psána v anglickém jazyce. Práce je přehledně členěna na teoretickou a empirickou část, obsahuje rovněž úvod a závěr. Jazyk má odpovídající úroveň a po formální stránce není práci co vytknout.

Teoretická část

Teoretická část je zpracována přehledně, přináší mnoho zajímavých informací o syndromu zástupného dítěte. V některých částech ovšem postrádám ozdrojování výroků, např. na straně 15 při popisování psychopatologie chybí zdroj, obdobně také na straně 28 v odstavci o vhodné komunikaci opět chybí zdroj informací. Na několika

místech se objevují pouze povšechné výroky o tom, že s tímto syndromem se pojí určité symptomy či potíže, např. míra psychopatologie u zástupných dětí, chybí zde informace o prevalenci těchto symptomů, případně informace o absenci dat v této oblasti. Na několika místech jsou rovněž značně zobecňující tvrzení nedostatečně podložené literaturou. Pokud chybí prevalenční data v této oblasti, pak by výroky o psychopatologii měly být uváděny s opatrností. V práci také postrádám informace o komplikovaném truchlení u rodičů, které by rozhodně s tímto syndromem mohlo souviset a jedná se také o diagnózu, která je součástí klasifikace DSM-V. V teorii také postrádám kapitolu o terapii/vhodných intervencích pro děti s tímto syndromem.

Empirická část

V empirické části předkládá autorka návrh výzkumu. Výzkum by měl být kvalitativní s osobami, které se identifikují zástupné děti, a cílem by bylo zaměřit se zejména na komunikaci o zemřelém sourozenci v rodinách. Oceňuji, že autorka podrobně popisuje proces sběru dat a analýzu dat. Autorka zcela adekvátně k analýze navrhuje zakotvenou teorii, ale bylo by vhodnější citovat přímo autory této metody analýzy dat, (např. Strauss, A., & Corbin, J. M. (1997). *Grounded theory in practice*. Sage), místo citování učebnice od Hendla, což není primární zdroj. Do diplomové práce rozhodně doporučuji nastudovat publikace autorů metody analýzy místo citaci učebnice. Přišlo by mi vzhledem k velikosti souboru a i vzhledem k tomu, že se jedná o nový fenomén, zúžit si výzkumný soubor, je příliš široce definován i vzhledem k plánované velikosti souboru. Navrhovaný soubor se mi zdá nedostatečný vzhledem k tomu, že zahrnujete respondenty, jejichž sourozenec zemřel v jakémkoliv věku. Při kvalitativním výzkumu také pracujeme s principem teoretické saturace, který určuje velikost souboru. Lze předpokládat velkou variabilitu v prožívání a ve zkušenostech s komunikací o této situaci kvůli věku, ve kterém sourozenec zemřel. V diskusi také zcela chybí limity kvalitativního výzkumu, podíl výzkumníka, zobecnitelnost dat atd. Během obhajoby by bylo vhodné zodpovědět následující dotazy:

Proč jste se rozhodla zaměřit pozornost jen na děti, nikoliv jejich rodiče?

Proč se domníváte, že by ve Vašem souboru nebyli jedinci s traumatickou zkušeností?

Jakým způsobem by bylo vhodné edukovat o tomto syndromu rodiče, kteří přijdou o své dítě, příp. v jaký moment by bylo vhodné o tom rodiče poučit?

Jaké limity by tento typ výzkumu měl?

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou VELMI DOBŘE.

V Praze dne 1.6.2023

Mgr. Karolína Vlčková, Ph.D.

Handwritten signature in blue ink, reading "Karolína Vlčková". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping underline.